

ABSTRAKT

Hlavním cílem této disertace je určit prediktory sociální participace žáků s mozkovou obrnou na základních školách v České republice a v Srbsku, což znamená vymezit faktory, které by mohly determinovat úroveň jejich sociální participace v základním vzdělávání. S ohledem na skutečnost, že participace žáků s mozkovou obrnou představuje důležitý indikátor jejich úspěšné společenské participace v adolescenci a v dospělosti, je nezbytné určit faktory, které mají vliv na jejich participaci ve školním věku. Na sociální participaci se pak v této práci pohlíží z úhlu samostatné realizace školních činností ležících mimo samotné vzdělávání, které žáci s mozkovou obrnou vykonávají ve školním prostředí každý den a které jsou vyžadovány, aby mohly plnit studijní povinnosti, jež se od nich očekávají.

Pro hodnocení jejich participace ve školním prostředí byla použita první a třetí část dotazníku SFA (School Function Assessment, Hodnocení školních funkcí), který měří účast žáků v šesti bezprostředních situacích ve školním prostředí a ve 21 konkrétních školních činnostech ležících mimo vzdělávání. Za nezávislé proměnné jsme stanovili devět individuálních faktorů, které se vztahují k přímým charakteristikám žáků s mozkovou obrnou, a jeden faktor prostředí, který se váže na typ školy, již žáci navštěvují.

Do výzkumu bylo zahrnuto 150 žáků s mozkovou obrnou (po 75 žácích z každé země: $N_{\text{CR}}=75$; $N_{\text{RS}}=75$) ve věku šesti až dvanácti let, kteří navštěvovali běžné základní školy či školy pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami od první do šesté třídy. Rozsah narušení pohybové schopnosti žáků byl vyhodnocen podle škály GMFCS (Systém klasifikace hrubé motoriky) a úroveň manipulačních schopností pomocí nástroje MACS (Systém klasifikace manuálních schopností). Podle dostupných informací se jedná o vůbec první studii v České republice, jakož i v Srbsku prováděnou na základních školách, která identifikuje prediktory sociální participace žáků s mozkovou obrnou s využitím výzkumného nástroje SFA.

Analýza výsledků poskytuje pohled na význam vybraných prediktorů sociální participace žáků s mozkovou obrnou ve školním prostředí ve dvou sociálně-ekonomicky a kulturně rozdílných evropských zemích, v České republice a Republice Srbsko. Studie také zahrnuje komparativní výsledky z těchto dvou prostředí týkající se faktorů, které mají vliv na sociální participaci těchto žáků na základních školách.

KLÍČOVÁ SLOVA: Česká republika, mozková obrna, Republika Srbsko, sociální participace, SFA